

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 5 cor., 1/2 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1/2 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un gir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplănei Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol
Schulder București, strada Șelar, 10.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss
Bernat „la loterie”.

Maghiarii pretențioși.

În numărul ultim am arătat, că Maghiarii pe calea delegațiilor voiesc a se ingera tot mai mult în politica esternă a Monarhiei. Această se nu ne mire, deoarece în ei tot mai tare se înrădăcinează credința, că Ungaria e parte cea mai solidă a monarhiei habsburgice și că azi — mâne ei vor fi conducătorii și factorul normativ al imperiului.

Ca să și ajungă acest scop, Maghiarii pășesc tot cu mai multe pretenții în delegațiuni, voind, ca să iasă la iveală nu numai paritatea, dar și neatârarea Ungariei, față de Austria. Dacă Széll și cei din partidul guvernamental mai moderează aceste pretenții, o fac din anumită tactică, dar în adâncul sufletului lor nutresc aceleași aspirații, ce le au intrinseci.

Aceștia din urmă reprezintă deci adevăratele aspirații maghiare. Unul din acestea a cerut emblema cu totul separată pentru Ungaria, care să se pună alături de cea austriacă.

La aceasta Széll — moderatul — a răspuns, că chestia emblemei trebuie să se rezolve așa, ca să fie o emblema comună, fiind monarhia unitară în afară, dar paritatea să iasă la iveală.

Un alt intransigent, Papp Géza, și-a exprimat dorința, ca independența Ungariei să se observe mai mult în raporturile diplomatice internaționale. Cere apoi, ca limba maghiară să fie obligată la esamenale atașărilor consulare și în ministerul de externe să se înființeze o secție maghiară separată.

Am adus aceste câteva exemple, ca să se vadă ce urmăresc Maghiarii și la ce vreau să ajungă.

Când cer însă de-al de astes, nu se gândesc, sau mai bine zis, nu vreau să se gândească, că pretențiile ce le au ar îndestuli numai pe o parte și încă pe o parte mai mică a locuitorilor acestei țări.

Și — ceea ce e caracteristic pentru nația maghiară — nu voiesc a recunoaște, că drepturi analoage, ce pretind ei pentru sine, au dreptul să pretindă și alte popoare a li să da și hărăzi.

O nouă dovadă despre acest mers de idei egoiste ne dă „Bud. Hírl.” în nrul seu de la 25. I. c.

Vorbindu-se în aceasta foaie despre spiritul militar german, care îi jignește pe Maghiari, se relevă următorul adevăr de guvernament:

Popoarele nu se pot guverna bine și corect altcum, decât în consonanță cu natura lor.

Pe baza acestui adevăr se pretinde în articol, ca de la Maghiari să nu se ceară negarea însușirilor de rasă și naționale.

Foarte adevărat și foarte bine! E o criminalitate a cere de la un popor negarea firei sale și lăpădarea eului său național. Aceasta o recunoșc Maghiarii și tendințele de felul acesta le condamnam.

Dar când o fac aceasta față de sine, oare recunosc aceiași lucru față de alții? Doamne păzește! În Ungaria Maghiarii guvernează popoarele nemaghiare tot mai în contrarietate cu firea acestora până jos în comună și se încearcă cu forța a le stoarce negarea însușirilor lor de rasă și naționale.

Să nu ugețe Maghiarii, că aceste lucruri nu sunt cunoscute și în cercurile politice înalte ale monarhiei. Să nu ugețe, că atunci, când în delegațiuni de pildă, fac pretenții peste pretenții, politicienii de valoare nu și vor zice în sine: Maghiarii cer pentru sine drepturi, dar nu vreau nici să aud de pretenții analoage de ale popoarelor din Ungaria.

Aceasta stare reală a lucrurilor ar trebui să fie un avertisment pentru un popor conducător al unei țări, pentru Maghiari însă e mazăre în părete. Or bia șovinismului și egoismul îi fac a pretinde totul pentru sine, nimic pentru alții. (m)

Sibiu, 30 Maiu 1902.

ALEGEREA DELA ARAD.

Alegerea de episcop al Aradului e fixată, după cum suntem informați, pe Joi, 12 Iunie st. n. c. În aceasta zi se va întruni sinodul diocesan, în sesiune extraordinară, singur pentru săvârșirea actului electoral.

Două alegeri. Mercuri a fost alegerea de deputat în cercul Cluj. A fost reales cu unanimitate noul ministru de comerț Láng Lajos. Tot Mercuri s'a ținut alegerea în cercul Zirc. Învingător a eșit poporul Udvary Ferencz cu o majoritate de 31 voturi. Alegerea va fi însă atacată prin petițiunea pentru coruperea alegătorilor.

FUNDAȚIUNEA DR. IOSIF GALL. După-cum am amintit deja ieri, biserica română gr-or, a fost din nou pusă în fericita poziție de a se bucura de fapta nobilă a unui din fiii ei. În privința aceasta cetim în „Tel. Român” următoarele:

„Din izvor sigur aflăm, că Ilustritatea Sa, dl Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților etc., a testat partea cea mai mare a averii sale bisericești noastre gr-or, amăsura conțelegerii avute cu fericita sa soție de rară nobletă a inimii și alipire către biserica noastră...”

„Fundatiunea este destinată pentru îmbunătățirea dotațiunii învățătorilor noștri confesionali și spre ajutorarea studenților de ambele sexe la toate studiile mai înalte neeșcționându-se nici artele și economia. Antăetate vor ave cei din eparhia Aradului.

„Înainte de a încheia nu putem trece cu vederea nici acea rară porne din nobila inimă a dlui Dr. Gall, că a destinat averea sa cu preferință tocmăi acelei părți din metropolia noastră, de unde mai dese și nemeritate săgeți au fost îndreptate asupra persoanei sale. Un moment psihologic mai creștinesc și mai frumos nici că se mai poate ivi în viața unui om, ca și acela, când nu cauți a răbuna atacurile venite dela contrari, ci — ridicat pe cel mai înalt fușel din scara învățăturilor lui Christos — „arunci cu pâine în cei-ce te atacă cu petri.

Se poate o răbunare mai nobilă, mai sublimă?”

Comisiunea maghiară pentru cuotă. Comisiunea maghiară pentru cuotă, în ședința sa ținută la 28 c. a hotărât pentru Ungaria proporțiunea de 34.4. Înțelegerea cu Austria, în privința cuotei, s'a restabilit.

Casa magnaților. În ședința de alaltieri a fost dezbateră generală asupra bugetului. Arhiep. Császka a protestat — ca în toți anii — contra punerii fondurilor și fundațiilor catolice în bugetul statului. Ambrozzy cere în ființarea de majorate țărănești. Szabó produce date, cari dovedesc, că Ungaria e în defavor economic față de Austria. Laszkáro s'a plâns contra dării celei grele(?) puse pe proprietarii mari și

atrage atențiunea asupra „agitațiunii naționaliste din Ungaria-superioară”. Profesorul Korányi pledează pentru înființarea de sanatorii pe seama tuberculoșilor. După alte puține observări, bugetul a fost primit

Noi atașafi militari. Din Viena se anunță, că în decursul anului curent se vor permuta atașafi militari austro-ungari din Berlin, Petersburg și Roma. În locul generalului Stürgkh la Berlin va fi numit matorul Müller, la Petersburg e designat prințul Hohenlohe, ear' cu privire la atașatul din Roma încă nu s'a luat nici o înțelegere.

Repășirea lui Pobjedonoscev. Procuratorul sf. sinod al Rusiei, Pobjedonoscev, are de gând să se retragă, din motiv — cum zice el — că nu poate aproba sistemul actual de guvernament, care duce la anarhie.

O eventuală retragere a lui Pobjedonoscev ar contribui mult la schimbarea sistemului despotice rusec

Chestiunea polonă în parlamentul din Berlin. Parlamentul prusian, luând la dezbateră proiectul polon, cancelarul imperiului Bülow l-a motivat și aplicat în sensul, că guvernul are nu numai dreptul dar și datorința să ridice, în interesul asigurării monarhiei, zid de apărare în contra estinelor agitațiuni polone. Cancelarul apără drepturile constituționale ale compatrioților poloni, dar va suprima ori-ce tendență îndreptată spre schimbarea referințelor existente. Proiectul urmărește politica introdusă în 1886 de principele Bismarck.

Promisiunea de colonizare poate a comi greșală, problema și-a rezolvat o însă cu succes. Cancelarul recomandă mai ales înmulțirea averilor statului și avisează la observațiile, pe cari marele seu antecesor le-a făcut în 1894 oaspeților sei în Varzin, relativ la politica polonă.

Relevă, că va urmări riguros, că funcționarii, cari vor administra fondul ce se va vota, să aibă în vedere numai chestiuni naționale. Pentru eara viitoare cancelarul pune în perspectivă nouă dispozițiuni menite a spriginii germanismul din provinciile ostice, ridicarea lefii învățătorilor și funcționarilor inferiori. Cancelarul roagă parlamentul să sprijinească guvernul întru apărarea moralului și rasei germane.

Deputatul Saman face reproș guvernului că nu și ține promisiunile făcute Polonilor.

Tiedmann salută proiectul, asemenea și deputații Ehlers și Wolf Gorki.

Față de atentatul ce se pregătește la limba și viața națională a Polonilor, aceștia corporativ părăsesc ședința, ceea ce dă ansă deputatului Richter să iee poziție față de proiect și să enunțe, că înaintea legii fiecare prusian trebuie să fie egal.

Richter zice, că tendința proiectului este: Überdeutschum. Proiectul s'a transpus unei comisii spre desbatere.

La situația din Austria.

În ședința delegațiunii austriace ținută în 26 c. venind la dezbateră bugetul ministrului de externe ear' a ajuns la suprafață chestiunea renouirii triplei alianțe. Aderarea la tripla-alianță sau respingerea ei popoarele Austriei o supun principului național. Cehii atacă tripla-alianță; și se declară de aderenți ai alianței franco-ruse, pe când Nemșii, conduși de simț național, se alipesc de tripla-alianță, ba doresc să facă partea din teritorul economic al Germaniei, chiar și cu prețul dacă ar egi din actuala legătură economică cu Ungaria.

Aceste două curente s'au putut constata și la dezbaterile asupra alianței economice din ședința ținută la 27 c. Deputatul Dr. Groz, aparținător partidului germane progresiste, s'a exprimat, în favorul popoarelor austriace, pentru separarea economică.

Noul deputat ceh Pačák, deși nu de mult s'a pronunțat, că Cehii numai atunci vor vota proiectele de convențiune, dacă se vor esecuta postulatele naționale ceh, totuși din considerațiuni de politică națională cehă, va vota proiectele referitoare la convențiunea economică cu Ungaria. Kramarz, asemenea este pentru votarea convențiunii, și se exprimă, că Cehii nu se tem de germanizare; se îngroșează însă că Austria va fi tot mai mult hipnotizată de aliata Germaniei. Față cu pretențiunile maghiare, oratorul susține, că acele n'au să fie toate, implinite, ci Maghiarii se vor mărgini la ceea ce este just și posibil și astfel se va pute ajunge la o convențiune echitabilă pentru ambele țări.

Cu toate-că dieta provincială a Boemiei a luat poziție contrară încheierii pactului deputații cehi, conduși de interese naționale mai înalte sunt pentru votarea pactului. Cehii îi dau lui Körber tot spriginul, cer însă în schimb implinirea postulatelor lor naționale.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

DEMONUL.

— Roman —

28

K. W. Clifford.

(Urmare).

— Sau astfel de prostii, nu i așa? — zise Merreday rîzînd. — Înțeleg, d ta nu pentru aceea rîvneghi la studiu și glorie, ca prin aceasta să-ți cauzești bucurie, ci ca să-ți împodobești sufletul și să-ți arăți lui Lal, ce tesor dulce și scump îți este sufletul. Intocmai după-cum îți îmbraci truporul plin de grații, în cele mai fine haine, numai ca să vadă el, cât de nurlie și cu gust ești. Știu aceasta Nell și o știe ori-care bărbat cu minte. Să știe aceasta de când există lumea.

— Te rog nu vorbi așa ca un poet de a treia mână, sau ca învățăceii băiețandri ai acelor stoice, cari aruncă în flăcări pe toți cei cuprinși de durere și suferințe, unde apoi sentimentele omeștești foarte naturale, a acelora, se ard, se mistuiesc într'atată, până când se transformează într'un sentiment, care e tot atât de aproape de sentimentul caștității, ca și de cinism. Căci îți pot spune, multe suferințe te vor ajunge și

cu cât vei ști mai multe, cu atât te vei prețui mai puțin.

— De unde știi aceasta?

— Am încercat-o. Mulți bărbați încearcă aceasta și apoi tot atât de înțelepți devin ca și cum au fost. Eu cel puțin așa am esperiat. O, dragă verișor, cât de mult m'ai urî și m'ai desprețui, dacă ai ști...

Era cât pe aci să se tradeze.

— Ei, și dacă ai fi mai cultă, mai cuminte, cu un cuvînt mai perfectă în toate, ce ai începe, spune?! Ai scrie doar vre-o novelă? De regulă aceasta este refugiu femeilor.

— Nu. Așa cred, m'as face actrișă. Une-ori m'am chiar gândit, că aceasta as face-o cu plăcere!

— Aș dori mai bine să te văd în cosciug învîlă într'un vîl diafan. Bina nu e pentru d-ta, copilă dragă.

— Pentru ce nu?

— E indiferent pentru-ce. E rău loc acela, deși o mulțime de oameni află plăcere în această carieră.

Nell privea uimită la Merreday.

— Eu nici-odată n'am făcut nici un rău — zise ea simplu, — ba cred chiar că aparțin ființelor mai demne și cu cât vor păși pe scenă mai mulți oameni buni și vrednici, cu atât mai bine, căci acela vor prefăce apoi teatrul într'un loc corect și bun, ear' n'urîu, după-cum îl consideri acum d-ta. Acela negreșit trebuie să fie bun, splendid trebuie să

fie — începî din nou, și vocea ei deveni mai vioasă, mai caldă — că și Schakspere pentru scenă și-a scris operele dramatice — și acele sînt pline de lucruri frumoase. Cu demnitate pot să le reprezente numai cei mai buni.

Frank isbucni în rîs, dar rîsul lui își perduse timbrul veselnic.

— O, doamne sfinte! esclamă el, — când mă gândesc, că femeile toate sînt simple și jumătate lumea este plină de ele. — Vîno să prînzim. În momentele aceste mîncarea pentru mine cel drept este o ocupație neșuferită, dar a sunat deja de cinci minute signalul.

Nevăstuța aceasta din când în când se mai și gîndește. Cel puțin dă semn de viață — își zise Merreday când după masă își fuma țigara obișnuită lângă cafeaua neagră. Face cu mult mai bine decât dacă ar ceti numai din cărți, cari nu sînt altceva decât resunetul vorbelor primului om. Din primul moment când m'am întîlnit cu ea în noaptea aceea, am și știut că nu se va restrînge numai pe lângă lucrurile femeiești. Ce prost și nebul am fost, că în primul moment când am văzut această femeie, pe care am îndrăgit-o, nu am cucerit-o pentru mine, dacă ar fi trebuit chiar să omor pe toți bărbații pe un teritor da un mil.

La masă Nell era foarte serioasă. Merreday acum s'a gândit pentru prima dată la o eventualitate neplăcută, dure-

asă; o gelosie oarbă îl cuprinsese. Nu putea suferi ca Nell să se mai și ougețe la Lal, deși știa, că nu trece nici un moment, fără amintirea lui.

Și-a fumat țigara, apoi s'a dus la Nell. Să întinsecase deja. Aerul era cald și liniștit, pe bord nu mai era un singur om. A aflat-o pe Nell într'un capăt al corăbiei.

— Vîno să ne primblăm puțin — zise.

— N'am voie de primblare — șopti Nell.

— Vîno!

Nell s'a ridicat instinctiv. Tăcuți s'au primblat de câteva ori în jos și în sus. Merreday o privi scrutător pe Nell.

— Sărmană baby — zise el cu blîndețe. — Poate să dorește acum în leagăn.

Un plîns dureros și înăbușit i-a fost răspunsul.

— Știu, știu — zise Merreday, și inima lui s'a înmuiat. — Ce om miserabil, de nimica! Pentru ce a comis el faptul acesta cu ființa aceasta nevinovată și acum în ce chip și mod să-i aducă toate la cunoștință? Dar mai ales cum să o lase să se depărteze dela sine!

— Lal are să vină. Peste o săptămână va fi aci — zise apoi desperat.

— O săptămână! — esclamă Nell oftînd. — N'are să mai vină nici-odată.

Știu eu aceasta. Măcar că mi-se sfășie inima.

S'a cutremurat și era aproape să cază.

— Vîno, șezi aici departe de ceilalți — zise Merreday.

S'au scoborît pe bordul din mijloc. — Așa, aici. Șezi destul de comod, cusino dragă?

Agrăirea din urmă îi plăcea tot mai mult Nelli, pentru că o atîngea atât de mîngăietor.

— Ei, și acum să mai desbatem din nou chestia — zise Merreday. — Așa de mult, încă tot așa de mult îl iubesti pe Lal, dragă Nell?

— Da, o, da, — esclamă Nell cu patimă, învîrtindu-și inelul de logodnă în jurul degetului. N'a existat pe lume nimeni ca el. Atât de mare, atât de cu totul altfel ca ceilalți bărbați mi-a părut el, ceilalți toți, da, toți, numai că sînt bărbați. Într'adevăr îmi venea greu să deosebesc pe unul de celalalt, dar' Lal, am privit la el ca...

— Să presupunem, că d-ta ai venit la convingerea, că bărbatul care te-a iubit a fost un dobitoc încălțat, miserabil demn să-ți toci în cap pe un câine — isbucni Merreday. Îl cuprinsese o furie, o ură față de sine însuși.

(Va urma).

Cehii noi contează pe înțelegerea vechii partide drepte, care l-ar trânti pe Körber. Reînchegarea acestei partide acum deosebită împiedică greutăți, dar îndată ce hărțuile dintre partide vor mai înceta va fi faptă implinită. Atunci Körber sau va implini cererile Cehilor, sau rămânerea lui mai departe în fruntea cabinetului va fi imposibilă.

La iubileul independenței.

Despre iubileul independenței regatului român și despre acte, ce stau în legătură cu el, mai dăm următoarele:

Scrioarea Regelui.

Majestatea Sa Regele a adresat domnului Dimitrie A. Sturdza, președintele consiliului de miniștri, următoarea scrioară:

Sompuul meu președinte al consiliului:

Memorabila aniversare de 25 de ani a proclamării independenței măreț sârbătorită de națiune și armată, 'mi-a dovedit odată mai mult cât de adânc este sădită în conștiința tuturor recunoștința pentru acei cari au contribuit la redobândirea drepturilor strămoșești și cât de viu și calduros este simțământul patriotic care înflăcărează inima poporului român.

Mărturisirile nenumărate de dragoste și devotament, ce ni s-au dat cu acest prilej din toate părțile României atât Mie, familiei Mele cât și frumoasei noastre armate, sunt nepus de scumpe sufletului Meu de Rege și ostaș, căci în aceste momente simt că dorul Meu de bine este recunoscut și împărțit de țeara întreagă.

Acum, când se sârbătorește acest însemnată perioadă al istoriei noastre, care ne-a dat neatârarea și a redeșteptat conștiința națională, nu Mă pot opri de a-mi arăta încă odată, cătră iubitul meu popor și vrednică mea armată simțimintele mele de recunoștință și de mândrie pentru acest frumos trecut, intrupat în vechile steaguri, — moaște sfinte încununate cu gloria patriei, — care pentru cea din urmă oară au lucit sub ochii noștri mișcați.

Te rog, sompuul Meu președinte al consiliului, să fii interpretul acestor simțăminte pe lângă corpurile constituite, autoritățile statului, toate persoanele cari s-au grăbit a ne reînnoi devotamentul lor precum și pe lângă cetățenii iubitei mele capitale, al căror patriotică avânt în această împrejurare, s'a rostit mai vâdit și mai calduros, arătându-le că amintirea acestei zile solemne va rămâne de-a pururea vie în sufletul Meu recunoscător.

Dumnezeu să păzească și să ocrotească prea iubită noastră Românie.

Primește, sompuul meu președinte al consiliului, încredințarea simțimentelor de afecțiune ce-ți păstrez.

Carol.

Ordinul de zi al Regelui.

Am amintit, că la 10 Maiu M. Sa Regele Carol a dat un ordin de zi armatei. Din lipsă de spaț neputând reproduce acest ordin în întregime, amintim că ordinul la început cuprinde frumoase cuvinte la adresa armatei, enunțând Regele, că s'a convins despre dibăcia armatei, care e pregătită pentru tot momentul, când țeara va avea lipsă de ea.

După aceste continuă astfel:

Conducerea războaielor și luptelor moderne se întemeiază pe instrucția individuală a ofițerilor, a gradelor inferioare, a soldaților, precum și pe hotărârea și inițiativa conducătorilor de trupă.

Pentru a lucra în această direcțiune, am hotărât a se da de acum înainte comandanților de unități, responsabili de formarea inferiorilor încredințați lor — adică în general șefilor de corp de ori-ce armă și în special comandanților de companii, de escadron și de baterie — libertatea în alegerea mijloacelor pentru instrucția și educația teoretică și practică a trupe, ce stă sub comanda lor, fixându-se numai principiile de urmat și termenele perioadelor de instrucție.

Cel mai bun corp de infanterie va fi acela care, după mai multe zile de marș va rămâne neslăbit în puterea sa; care se va desfășura mai repede; care se va arăta mai cu dibăcie în luptă; care va fi cel mai bun la tragere.

Cel mai bun corp de cavalerie va fi acela, care se va obicui la străbate distanțe mari, ajungând la destinație cu oail în stare de a intra în luptă; care va fi format mai mulți călăreți deștepti pentru serviciul de recunoaștere și de securitate.

Cel mai bun corp de artilerie va fi acela, care se va mișca cu mai mare repediciune, care va observa mai exact și va trage cu toată preciziunea.

Datoria trupelor tehnice va fi de a rămâne la curent cu toate inovațiunile moderne.

Comandanții de corp de armată, de divizie și de brigadă vor da cea mai mare importanță serviciului de tragere și vor veghea, ca el să ocupe trupele în tot cursul anului, iarna ca și vara. La diferitele și deseale lor inspecțiuni, ei se vor convinge mai cu seamă de rezultatele instrucției practice pe câmp și de modul cum comandanții de unități mai mici instruesc și conduc trupele lor. Ei se vor încredința de aproape despre mersul eseroiților și marșurilor și de ținuta ofițerilor la eseroiți, la prezentare și la paradă, despre progresul administrației și a cunoștințelor științifice și teoretice.

Cer dela toți ofițerii cunoștințe profunde și solide, departate de superficialitate.

Disciplina este temelie armatei. Ea se rezimă pe dreptate, pe nepărtinire, pe iubirea și încrederea reciprocă a superiorilor și a inferiorilor, pe arta de a porunci clar și cu chibzuială. Să se escludă dar' ideea, că severitatea aspră poate ajunge la adevărată disciplină.

Doresc, prin urmare, ca în aplicarea pedepselor disciplinare la ofițeri și la trupă, să se aibă în vedere următoarele principii:

Pedepsa să nu fie răsunătoare, ci îndreptătoare.

Fiecare greșală să fie pedepsită numai cu o singură pedeapsă, morală ori materială.

Se va avea totdeauna în vedere caracterul celui, care se pedepsește și împrejurările cari au dat naștere greșelii.

La cazuri nefsemnate și la acei, cari nu au avut încă nici o pedeapsă se va începe cu pedepse mici.

Se va pune o deosebită băgare de seamă în aplicarea pedepselor ofițerilor, având în vedere pozițiunea lor socială și prestigiul lor militar.

Doresc ca lovirea să dispară în fine cu desăvîrșire din armata Mea.

Acest ordin de zi se va da la cunoștința tuturor trupelor și comandamentelor...

Banchet în onoarea Regelui Carol.

Mercuri seara a avut loc, la Arsenalul armatei, un banchet dat de ofițerii de artilerie în onoarea Regelui Carol, pentru a 25-a aniversare a celei dintâi lovitură de tun trasă de bateria română dela Calafat asupra Vidinului.

Abia s'a mai văzut o sală de banchet mai cu gust aranjată, ca cea dela Arsenal.

În partea dreaptă a vastei sale se află o mare masă așezată în lățime un jilț pentru M. S. Regele, de pe care Suveranul putu să privească toată sala. Masa ridicată pe o estradă acoperită cu un covor roșu. În fața mesei, ridicat pe un piedestal, se află darul pe care ofițerii l-au prezentat Suveranului și anume: bateria de artilerie Calafat, lucrată în miniatură.

În spatele mesei regale se afla ridicate două mari colonne, de asupra cărora priveau falnic doi mari vulturi. La baza celor două colonne sunt aranjate frumoase ponoplii de arme. La dreapta și la stânga acestor colonne se află în mărime naturală statui turnate în bronz și cari reprezintă soldați din regimente de artilerie, cavalerie și infanterie. Pe perețele din dreapta o mare panoplie de arme aranjate cu mult gust artistic. Atât colonnele cât și panopliile sunt ornate cu flori și drapelul național. De deasupra panopliilor se aflau aranjate două guri de tun înrușcate, cari poartă în partea dreaptă inscripția: »15 Maiu 1877«, ear' în partea stângă »15 Maiu 1902«.

În fața acestor guri de tun, ridicat pe un tripied, se află un admirabil tablou lucrat în ulei și care reprezintă pe M. S. Regele.

Acest tablou este dăruit de M. S. Regina arsenalului armatei, în amintirea acestor glorioase zile.

În fața mesei regale, în partea stângă, cum intri în sală, se ridică, la înălțimea unei bel-etaj de teatru, o mare loje, deasemenea îmbrăcată, în care au luat loc M. S. Regina, cu doamnela de onoare, A. S. R. Principesa Maria cu doamna de onoare și soțiile dlor miniștri.

La fiecare tacâm se află în mic portretul M. S. Regelui, oferit de dl Capșa, și câte un frumos buchet cu flori naturale.

În locul rămas liber între cele două giruri de mese și în apropiere de marea masă de onoare se află așezat pe o masă, înconjurat de verdeață și flori naturale, primul tun de oțel luat dela Turci. Acest tun poartă marca: Wöhlent Berlin 1863.

Tot pe acest loc se află ridicat în miniatură, de cătră casa Capșa, un frumos arc de triumf.

În golurile arcului au fost așezate portretele MM LL.RR. Regelui și Regina.

4 giruri de mese au fost aranjate pentru ofițeri.

Păreții, ferestrele salei au dovedit în aranjament un gust artistic deosebit, asemenea și curtea arsenalului.

10 Maiu la Potsdam.

Din inițiativa societății academice române din Berlin, ziua de zece Maiu a fost sârbătorită anul acesta la Potsdam, lângă Berlin, cu un deosebit avânt.

Au fost invitați la această sârbare studenții dela celelalte universități din Germania, precum și Români aflați în Berlin.

Cu toții s'au adunat în restaurantul Glienicke așteptând sosirea dlui Dr. Alex. Beldiman, ministru plenipotențiar al României la Berlin, sub a cărui președinție a avut loc solemnitatea.

La orele 11½, după ce corul societății a intonat imnul regal, dl Beldiman într-o cuvântare entusiastă, arată importanța deosebită a sârbării zilei de 10 Maiu din anul acesta, pune în evidență înțelepciunea politică a oamenilor, cari ne-au pregătit țărîmul pentru evenimente ce ne-au dat independența și regatul, vorbește de bravura luptătorilor în frunte cu marele lor căpitan, de tactul, cu care principele Carol, cu care Majestatea Sa Carol I. a condus interesele României și ne-a ridicat scumpa noastră patrie la rangul, pe care îl are astăzi între puterile europene. Apoi, îndemnând tineretul să cetească cu sfîntenie aceste frumoase pagini din istoria țării noastre, termină cu urări de fericire pentru casa regală și pentru România.

Uralele și aplausele adunării păreau că nu mai iau sfîrșit.

S'a cântat pe urmă în cor »Tricolorul«, după care d-nii Alois și Arthur Müller și Witting, au esecutat din pian și din flaut frumoase cântece naționale.

La prânzul ce au loc în urmă dl profesor Simion Măndrescu, președintele societății academice, mulțumindu-se dlui ministru pentru frumoasele cuvinte ce a adresat tinerimii și tuturor celor de față precum și pentru interesul ce întoideauna l'a purtat pentru societatea academică și pentru cauza română.

După prânz s'a dansat în vasta sală a restaurantului Glienicke până la orele 10 din noapte, când întreaga societate, intonând cântece naționale s'a îndreptat spre Berlin, regretând că o petrecere așa de frumoasă a trebuit să se termine așa de iute.

Vocul de presă.

Ziaristica europeană se ocupă toată cu iubileul României. În special ordinul de zi al M. S. Regelui Carol adresat armatei face turul presei europene.

Multe din ziare îl recomandă ca program pentru toate armatele, recunoscând în același timp pe lângă înțelepciunea M. S. Regelui și valoarea armatei române.

Fremdenblatt.

Oficiulul »Fremdenblatt«, vorbind de jubileul de 25 de ani al independenței României, relevă că Regele Carol este creatorul armatei române, așa cum ea a fost organizată și a luat parte în războiul din 1877. Succesele purtate atunci de armata română au contribuit la ridicarea României la rangul de regat, astfel, că de fapt, armata română poate fi privită ca creatura stării actuale de lucruri din România. Regele Carol, care a început această organizare într'un mod atât de strălucit a armatei, a continuat-o fără preget până astăzi. România dispune astăzi de o armată de 4 corpuri și de o diviziune, adică de 5 ori mai mare de cum era în 1877. Deasemenea, ea dispune de o artilerie de 400 tunuri, din cele mai moderne. Sporirea efectivelor armatei merge de altfel mână în mână cu ridicarea spiritului militar. Corpul ofițeresc român este astăzi unul din cele mai bune din Europa.

În același timp ziarul vienez relevând spiritul modern în care este conceput ordinul de zi adresat de cătră Regele Carol, armatei, cu ocaziunea acestui jubileu, face să reiasă manifestările de profundă recunoștință și venerațiune, pe care armata a arătat-o cu această ocaziune Regelui Carol.

»Neue Freie Presse«.

»Neue Freie Presse«, vorbind de ordinul de zi, dat de Regele Carol în 10 Maiu, scrie că Regele României e nu numai gloriosul biruitor dela Plevna, ci și o autoritate de primul rang în chestiuni militare, și România îi dărează numai lui, că posedă azi o armată care, în privința disciplinei și a tacticei, se poate compara cu ori-ce armată europeană.

Ordinul de zi al Regelui Carol onorează armata română și-i arată nouă direcțiuni pentru-a se ajungă la înălțimea modernității. Instrucțiunile Regelui Carol dovedesc, că el a apreciat și studiat ca nimeni altul războiul din Africa-de-sud.

E de dorit, ca armata română să asculte de înțeleptele cuvinte ale Regelui său.

Sfaturile Regelui Carol în privința disciplinei și a tratamentului soldaților ar trebui să fie înscrise cu litere de aur în regulamentele tuturor armatelor.

Sunt sfaturi umanitare în cel mai înalt grad, cari ar trebui să fie ascultate în toată lumea.

Procesul de presă

al foi

„Deutsches Tagblatt für Ungarn“.

— Dela corespondentul nostru. —

Timișoara 27, Maiu 1902.

Este cunoscut publicului că »D. Tagblatt für Ungarn« a reproduș la 25 Martie a. c. un articol, cu titlul »Die wahren Ursachen der Auswanderung« (Adevăratele motive ale emigrării) din »Perjamoser Süddungarische Bürgerzeitung«. Acest articol încredințat era un răspuns la doi articoli publicați de dep. Bessenyei Ferencz în D. T.

Eată un pasagi din acest articol, care a împuns pe patrioții unguri în ochi.

»Neamțul nu poate fi primit în nici o colonie maghiară. Sunt cazuri că din comune, cari există de peste 30 ani, Neamțul ca drept urmaș al Slovacilor maghiari, a fost alungat și a trebuit să-și peardă banii. Nemților li s'a făcut imposibil să-și valideze în mod corespunzător puterea de lucru; Neamțul se simte ca o parie într-o țeară, pe care a cucerit-o cu arme nemțești, a deschis-o prin antecesorii sei culturale și cu durere de inimă se decide să emigreze.

»Intențiunea ce se urmărește cu Nemții aici în țeară fi este o atât mai bătătoare la ochi, când vede, că cum copiii Românilor sau Slavilor pot oeli ziare în limba lor maternă, pe când copiii lor abia dacă își pot scrie numele. De aceea e întoarcere mai bucurios spațele unui stat, al cărui cărmuitor se par a fi orbiți.

»În fine mai vin șicanele oficiale, pedepsele, cari într'una lovesc numai în Nemți. Cum-ă astfel de procedură este menită a face să le devină Nemților patria neferită, evident«.

Azi s'a ținut petraclarea procesului de presă din Timișoara, pe lângă asistența unui public foarte numeros. Am observat un număr considerabil și de Români. Reprezentate au fost dintre foile române »Tribuna« și »Drapelul«.

Pertractarea.

Preșident: Alex. Gerdanovits; votanți: Dr. Ioan Szász și Iosif Apáhy, judecători; notar: Dr. Ilie Onóly; procuror: Dr. Francisc Góh; ear' apărătorul: Géza Kornis. Acusat e red. resp. Alois Cramer.

Jurați au fost aleși după primirea ev. respingerea ambelor părți: Tanpal János, Kardas Gyula, Kocsi Gusztáv, Meissner László jun., Samu Ferencz, Morano Leon, Varga József, Schauer Béla, Schubert Péter, Weisz Lajos, Pendl Ávrám, Latter Mór, ear' Dr. Dobrov, avocat suplent. La întrebările generale Cramer răspunde, că e de 34 ani, neocăsătorit, fără avere, învătător diplomat. Nu vorbește limba maghiară pe deplin, voește însă ca întrebările generale să le răspundă în limba maghiară. După aceasta urmează citirea articolului încredințat în ambele limbi. Procurorul află agitare contra Maghiarilor. Fondul articolului este, că Maghiarii nerespectând legile, silesc poporul german, ca cel mai

bine organizat economic, ca să emigreze.

Pres.: D-ta ai scris articolul?

Acus.: Nu. 'L am reproduș din »Süddungarische Bürgerzeitung«, care apare în Perjamos, și pe al cărui autor nu-l cunosc, răspunderea însă pentru publicarea lui o primesc.

Pres.: Te simți vinovat?

Acus.: Nu!

Pres.: Cu ce te poți apăra?

Acusatul răspunde, că nu se simte vinovat pentru-că numai a reproduș articolul său numit. Își ține de datorință, ca jurnalist a desbate chestiile cele mai principale economice, așa emigrarea, ca cea mai actuală. Că articolul reproduș conține numai lucruri adevărate, poate argumenta cu martori și cere prin apărătorul său ascultarea aceluia, ceea-ce însă »patrioticul« procuror împreună cu tribunalul nu concede. Contra respingerii acesteia apărătorul insinuuă nulitate.

Se constată vinovăția. Apoi gedința se suspendă pe zece minute. După deschiderea procurorului își începe vorbirea. Voiește să documenteze, că articolul nu este o critică, ci e agitare contra Maghiarilor. Face o scurtă repriză asupra înființării foi și vrea să constate, că nu 'i-s'a simțit lipsa, nici nu a resemnat-o nimeni. O susțin Sații din Ardeal, cumpărându-i casă și tipografie proprie. Se estinde apoi la mai multe chestii laterale, care nu stau în nici o legătură cu articolul încredințat, voinde asemenea fraților sei procurori să salveze patria și ideea de stat. Se tem procurorii de hărție, dar' de armele naționalității lor?

Apărarea: Acusatul răspunde la toate punctele limpede și liniștit. Protestează mai cu seamă privitor la înființarea foi. Nu e adevărat, că Sații ar fi înființat foia, nici n'o subvenționează. N'are numai 300 abonați. Poateori-când dovedi, că are 700 abonați, că el a fost chemat dela »Reichswehr« din Viena, unde a fost colaborator, nu de Sații din Ardeal, ci de Dr. Greiner, avocat în Biser. albă, apoi de fostul deputat Steinacker și directorul băncii din Uj pécs Anheuer. Că vin bani din »Hermannstadt« (Interuperi și strigări din partea publicului: »Nagy-Szeben«) e cauza, că casa de păstrare de acolo a fost aleasă unanim ca centru pentru manipulare. Înzădar a mai fost apărarea acusatului prin apărătorul Kornis (de altfel Maghiar), curtea cu jurați a constatat vinovat pe redact. Alois Cramer, pentru publicarea (rectifică: reproduce) articolului cunoscut.

Tribunalul anunță sentința: 3 luni temniță și 1000 cor. amendă, plus cheltuielile procesului și publicarea sentinței în foaie. Procurorul e mulțumit, ear' acusatul insinuuă cas de nulitate pe baza §-lui 385 din procedura penală. Pertractarea s'a sfîrșit la 1 ora și 20 min.

Coresep.

Revistă esternă.

Francia.

Loubet e în Paris. La banchetul ce 'i-s'a dat în Dunkerque de cătră camera de comerț, Loubet a ținut un discours în care a zis, că poporul rus și curtea rusă 'i-au făcut o primire așa de cordială și afectuoasă, încât a întrecut ori-ce așteptări. Alianța franco-rusă a devenit astfel mai strînsă.

Dinsul a făcut apel la unirea tuturor Francezilor și a beut pentru concordie, în egomotoase aplause.

Demisiunea ministerului se va publica Marți.

Rusia.

»Monitorul Oficial« publică un uoaș, prin care casa statului e avisată să plătească 800.000 ruble despăgubire pentru proprietarii din guvernamentele Harcoff și Poltava, cari au avut perderi în urma războaielor. Bani vor fi scoși apoi de pe țărani.

Bulgaria.

Din suita prințului Ferdinand, în călătoria la Petersburg, vor face parte ministrul de război Papricoff, generalul Nicolaeff, președintele camerei, și multe alte persoane.

Ministrul de interne Ludscanoff va reprezenta guvernul.

Se crede, că e la mijloc aranjarea unor chestiuni politice importante.

Se atribuie acestei vizite o mare însemnătate politică.

Știri mărunte.

Consiliul ultim al cabinetului englez n'a adus nici o hotărâre cu privire la chestia păcii.

În Petersburg se vorbește, că împăratul Wilhelm va visita în vara aceasta pe Tarul, al cărui oaspe va fi la manevrele marinei rusești.

Republicanii din Spania vor să propună în cameră, ca regina Maria Cristina să fie convocată să părăsească țara. După constituția spaniolă e admisibilă o astfel de propunere, când regentul sau regenta sunt străini.

Emirul din Afganistan a arestat pe fratele lui și încă un prinț pentru intrigi contra tronului.

Convenția între Argentina și Chile s'a subscrie. Pentru eventuale neînțelegeri a fost aleasă ca arbitru Anglia.

Cronica zilei.

Sibiu, 30 Maiu n. 1902

Representanța fundației Șaguna. Reprezentanța fundației fericiului metropolit Șaguna și-a ținut Joi înainte de amiază ședința sa anuală, în care a fost ales așezorul consistorial Dr. *Elie Cristea* de secretar referent al comisiunii administrative; ear' de membri noi dl. *Nicolae Compa*, medic în Săliște și *Ieranel Ioan Stoia Bobeș*, episcop în Boița.

În aceeași ședință s'au împărțit 1. pentru biserici 7500 coroane ear 2. pentru școli, 3700 coroane, la o altă 11.200 coroane.

Promoție. Azi, 30 Maiu, are loc în aula universității Graz promoția de doctor în științe juridice a dlui *Eugen Tarangul*, teol. abs.

† *Silvia Barcianu* născ. Olteanu. Societatea din Sibiu a fost aseară adânc impresionată de știrea morții d-nei *Silvia Barcianu* născ. Olteanu, soția dlui fost profesor seminarial, actual așez. cons. Dr. *D. P. Barcianu*. Au rămas orfani de mamă șase băieți mititei. Familia a dat următorul anunț:

Subscriși cu inima înfrântă de durere anunță tuturor rudeniilor și cunoștințelor, că prea iubită soție, mamă, soră, cumnată *Silvia Barcianu* născ. Olteanu, după lungi și grele suferințe, a adormit în Domnul Joi, la 16/29 Maiu a. c. 6 ore p. m., în etate de 38 ani.

Rămășițele pământești ale scumpei defuncte s'au așezat spre vecinici odihnă Sămbătă, la 18/31 Maiu, 3 ore p. m. — dela casa mortuară, strada Măcelarilor nr. 30, — în cimitirul din suburbul Iosefin, la care tristă festivitate invităm pe toți cunoștințelor. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Sibiu, 16/29 Maiu 1902. Dr. *Daniel P. Barcianu*, soț; *Sorin Radu*, *Andrei Achil*, *Lavinia* și *Silvia*, fii și fiice; *Familia*: *Barcianu*, *Olteanu*, de *Lacotte*, *Giuride*, frați, surori, cumnați și cumnate.

Neolog. Subsemnații în numele lor și al tuturor conșăgenților, amicilor și cunoștințelor fac cunoscută înțelegerea din viață a mult iubitei lor fiice, respective soră, nepoată și cumnată *Cornelia Totoianu*, întemplată la 28 Maiu st. n. 1902 d. a. la 2 ore, în frageda etate a vîrstei de 17 ani, împărțită fiind de Sf. Sacramente ale mîrișurilor. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat spre etern repaus în cimitirul bisericii gr-cat. din loc nr. 30 Maiu st. n. 1902, la 3 ore d. a. Fie-i țărâna ușoară, și memoria neuitată! Chieșleu, în 28 Maiu st. n. 1902. O deplâng neonoșo lăta mamă vîd. Ana Totoianu născută Dăianu; *Ioachim Totoianu*, *Ioan Totoianu*, ca frați; *Lucreția Totoianu* măr. Boeru, *Letiția Totoianu*, ca surori și numeroase rudeni.

Coroane eterne. În scopul eternității memoriei mult regretatei doamne *Silvia Dr. Barcianu* născ. Olteanu, binefăcătoare a școlilor și caldă spriginitoare a causei meseriașilor noștri, președintele Reuniunii școlilor români din Sibiu, dl. *Victor Tordășanu*, în loc de cunună peritoare pe cocișul reșetei, contribuie cu suma de 10 coroane la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români, creat de amintita reuniune.

Status lui C. A. Rosetti. Mercuri n'a turnat la școala de arte și meserii din București, statuia lui C. A. Rosetti; această statuă are o înălțime de 3 metri și reprezintă pe C. A. Rosetti ținând în mînă stînga are un jurnal atîrnînd în josul fotoliului, ear' mîna dreaptă are pozițiunea mînei ce poartă un condei. Statua este turnată în bronz.

Darul armatei. Armata a oferit M. S. Reginei o placetă de argint masiv avînd în relief episoade din epoca războiului independenței. Pe recto *Save-rana* e înfățișată dînd îngrîjiri răniților. Pe verso se vede intrarea triumfală la București a Prințului Carol, în 1878, în capul armatei Sale venind dela război.

† *Ioan Bumbac*. Regretatul profesor și scriitor decedat, după-cum am anunțat deja, Duminecă la Gleichenberg, născut la 31 Ianuarie 1843 în Costăna (Bucovina); clasele gimn. le făcu în Suceava și Cernăuți (până la 1866), ear' în Brașov făcu în 1868 examenul de maturitate și plecă apoi la Viena spre a se califica de profesor pentru școlile secundare. În 1872 fu numit suplent la gimnaziul din Suceava. În 1875 se duse din nou la Viena spre a-și completa studiile și în 1877 fu numit profesor extra statum la pedagogiul c. r. din Cernăuți, ear' în 1882 profesor de limba și literatura rom. la gimn. din Cernăuți. La 1885 a înființat cu mai mulți amici societ. politică „Concordia”, ear' la 1881 cooperă la înființarea soc. filarmonice „Armonia”. Pe terenul literar B. a publicat: *Florinta*, epopee în 5 cînturi, apărute însă numai 2 în Cernăuți, 1880; *Noua ortografie română*. Cernăuți 1881; *Privire istorică asupra trecutului politic, social și național al Bucovinei*. Brașov 1886; *Din istoria limbii și literaturii române*, part. I, Cernăuți 1889; *Lectură școlară* pentru cl. I. și II. gimn. Cernăuți 1894. A redigat ca secretar al societății pentru cultura și literatura română în Bucovina foaia ei „Aurora”, 1881—84.

„Harta eparchiilor sfintei biserici autocefale a României” se numește lucrarea apărută acum a episcopului *Sofronie Vulpescu Craioveanu*. Aceasta lucrare foarte esactă va umplea un gol însemnat în materialul trebuincios pentru literatura bisericească gr.-or.

Se plătisese. Un articol interesant a apărut în „Journal de Budapest” despre petrecerea membrilor familiei domnitoare în capitala Ungariei. „Din isvor competent” spune numitul ziar, că în decursul unor convorbiri, niște dame de magnat au întrebat direct pe câțiva dintre principii: care este cauza, că atât de rar se abat prin Budapesta? Și răspunsul a fost, că... se plătisesc între Unguri. Palatul din Budapesta e prea isolat. Afară de aceea ar trebui să știe ungureștii, pentru-a se se poate distinge în societatea maghiară și în viața unei astfel de limbi, ca cea maghiară, pentru oameni mari e colosal de grea. Afară de aceea în Viena mai ușor pot umbla, ca în Budapesta, unde un pas nu pot face, fără ca să fie espuși curiosității publice.

— Nu-i vorbă, e cam nemăgălit pentru aristocratele maghiare, că principii se plătisesc în societatea lor.

În jurul pămîntului. La redacția noastră s'a prezentat dl. *Petre V. Boneff*, care face împreună cu soția sa, un voiaj pe jos împrejurul lumii, care va dura 15 ani.

Dl. Boneff, care e jurnalist, de origine bulgar, călătorește în scop științific: va studia obiceiurile, moravurile, condițiile sociale și economice ale tuturor popoarelor și triburilor prin care va trece în lungă sa călătorie, mai au seamă a acelor triburi din Asia, Africa și Australia care sînt prea puțin cunoscute.

Dl. Boneff posedă documente și scrisori de recomandare din partea guvernului bulgar și din partea reprezentanților: Angliei, Franței și Austriei în Bulgaria, cari probează identitatea și calitatea lui.

Dl. Boneff călătorind fără mijloace de existență, a tipărit cărți postale ilustrate cu portretul dînsului și al soției sale și contează pe vânzarea acestor cărți, cari vor servi ca suvenir de trecerea sa prin Ungaria.

Foaie slovacă oprită. Ministrul de Interne a interzis debitul pentru Ungaria foaiei slovace din America, „Amerikanazke Slovenske Noviny”, din motiv de agitație. Nația maghiară e mîntuită.

Preoți panslavi prin Slovacime. Protopresbiterul evanghelio luteran și-a ținut adunarea generală în Liptó Szt. Miklos. Cum Maghiarii chiar și în adunările cu caracter strict bisericesc vîd numai tot uneltiri în contra limbii și unității statului maghiar astfel și aceste adunări biurol maghiar de presă li atribuie colorit politic. Se susține anume că în această adunare s'ar fi făcut propunerea ca limba protocolară a adunărilor generale comitatene să fie tot slovacă. E un fenomen regretabil, zic foile maghiare, că deși Slovaci toți în comisiunea congregațională numără numai 28 de membri, totuși propunerea a fost subscriasă de 38. Majoritatea de 10 s'a obținut cu concursul acelor Maghiari de tristă amintire, cari sînt în buzunarul băncilor slovace.

Incendiu la Galați. Noaptea trecută un incendiu violent a izbucnit la arsenalul flotei din Galați, (România). Din cauza vîntului și a lipsei de apă (!) incendiul a consumat toate atelierele de construcție, afară de atelierele de cazangerie și topitorie, cazarma și depozitele de materiale. Pagubele sînt însemnate.

Soldat împușcat. Să anunțăm din Alba-regală, că la frontiera Munteneșului au fost atacați și împușcați 4 soldați, maghiari, cari aparțineau regimentului 69.

Averea reginei Natalia. Se vestește că regina Natalia și-a testat în treaga avere unu clăustru francez.

Ciocnirea de tren. Despre o ciocnire de tren în America, la care au fost în mare primejdii și mulți Români, i-se scriu „Foi Pop.” următoarele:

La orașul Edinburg pe linia ferată Pensilvania era un tren de lucru cu mai multe vagoane încărcate cu pămînt. Lucrătorii, din cari 8 au fost din Nucet, erau în vagoane, din cari aruncau pămînt. În timpul descărcării a surzit un tren personal, avînd patru vagoane cu oameni. La apropierea trenului personal de trenul de lucru, ce sta pe loc, oamenii din cel personal vîzînd pericolul au început a striga toți că puteau deschizînd ferestrele.

Dar' în desert, căci mașinistul n'a avut timp ca să oprească mașina, ori poate că vîzînd și dînsul pericolul s'a spărit de n'a știut ce să mai facă de frică, ceea ce n'o știm, pentru că dînsul s'a prăpădit, n'a putut să spună nimere. Ciocnirea a fost foarte puternică; trenul ce sta pe loc a fost aruncat de pe șine de către trenul personal, căzu-l personalului s'a spart, aruncînd table de fer și apa fiartă în toate părțile — cele 4 vagoane ale personalului au fost răsturnate jos, unul a fost întors cu roatele deasupra. A fost o mulțime de oameni în ele, răni mari n'a primit însă nici un pasager, dar' conductorul trenului vîzînd pericolul a sărit din tren, spărgîndu-și capul pe mai multe locuri și rupîndu-și un picior.

Focarul și mașinistul personalului au perit amîndoi. Oasele li-le-au adunat de printre table de fer și le-au pus pe o scîndură, acoperindu-le cu o haină. Pe noi nu ne-au lăsat să le vedem. Oamenii din vagoanele cele de lucru au sărit înainte de vreme din vagoane și au fugit. Toți sîntem sănătoși, o tablă de fer mi-a trecut drept pe lîngă obraz, ceea ce m'a spărit tare. Edinburg (Pensilvania). *Nicolae Radu*, abonent.

Ajutoare pentru meseriași. Din fundațiunea Vancea se scrie concurs pentru dobîndirea unor 6 ajutoare pe anul curent. Și anume: 1 ajutor de 120 cor. care se va conferi unui sodal care se va face măiestru, 1 de 80 cor. pentru un învățăcel care să face sodal, 3 de câte 40 cor. și 1 de 13 cor. 33 fl. pentru învățăceii de meserii. Suplizele provăzute cu recerutele documente: atestat de botez, că sînt fiii arhidiecezei noastre, eventual rudeni cu mitrop. Dr. Vancea, contract dela respectivel măiestru, atestat dela paroh că iau parte la catechisare și-și împlinesc datorițele de creștini. Terminul concursului e 20 Iunie n.

Un primar omorît. Se scrie din Deve, că primarul din Todești, Moise Hică, a fost găsit de către fiul său Ioan în dimineața zilei de 22 Maiu oulat la pămînt cu gâtul tăiat și cu ochii scoși. Primarul eșise seara la ogradă să vadă plantația de curechi și nu departe de casă l-au omorît niște criminali, probabil din răzbunare.

Știri mărunte. În Paris sînt iminente arestări sensaționale în afacerea Humbert.

— În cursul săptămînei trecute au fost constatate 9 decese de ciumă la Alexandria.

— Președintele republicii, Loubet, a sosit la Paris alaltă-seară și a fost foarte mult aclamat de o mare mulțime.

— Candidatul de advocat Maximilian Jahr a dispărut din Budapesta, după ce a falsificat polițe în valoare de 100.000 cor.

— Azi, Vineri, se încheie exposițiunea postumă a operelor regretatului pictor al istoriei noastre naționale „Teodor Aman”, întemeietorul școlii de frumoase arte din București.

— Văduva Maria Oprea din Virlopu (România) fiind beată tun, a răsturnat lampa pe sine și fără să se trezească a fost arsă surm.

— Guvernanta Eugenia Allart, care a sîvșit atentat contra prefectului de poliție din Moscova, Trepo, a evadat din penitenciarul Taganka, unde a fost internată.

Știri din piață.

Sibiu. Grâu, hl. 12.80—14.40, șecară 8.20—9.40, orz 8.40—9, ovă 5.60—6.40, cucuruz 8.20—9.60 cor.; 10 ouă 30—34 bani.

Piața banilor din Sibiu. Galbînul 11.25; 20 lei (hărtie) 18.98; 20 lei (argint) 18.90; lira turcească 21.40; lira engleză 23.90; 20 marce germane 23.38; napoleonul 19.01; rubla (hărtie) 2.53; rubla (argint) 2.45 cor.

Budapesta. Grâu 50 chgr. 8.50—9, șecară 7.05—7.25; orz 5.75—6.20, ovă 6.75—7.50, cucuruz 5.05—5.20 ciscantin 5.85—6 cor.

Abonament lunar pentru Iunie st. vechiu

Invită
Administrația ziarului „TRIBUNA”

Bibliografie.

„Enciclopedia Română”, publicată din învîrîmarea și sub auspiciile „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român”, de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociației. Vol. III. Fasc. XXVI (Orleanu—Petri).

Această vastă publicațiune se apropie cu pași tot mai mari către sfîrșit, încît în scurt timp vom pute vedea terminat primul dicționar enciclopedic român.

Fasciculul din urmă, publicat după un interval scurt de abia câteva săptămîni, cuprinde circa 2000 articole, și anume restul din lit. O și o mare parte a literii P.

Din cuprinsul bogat al acestui fascicol remarcăm următoarele articole, și anume: biografia românești Orlean, Oros, Oieteligan, Pallade, Pană, Pantazzi, Panu, Panu, Papfalvi, Papiniu, Papiu, Papp, Para, Părăian, Paraschivescu, Partenie, episcopul, Pașca, Pascal, Pascali, Pașcan, Pasou, Păun, Pavel, Pelimon, Petrașcu, Petrescu, Petri, etc. Fasciculul este cu deosebire bogat în articole de interes bisericesc, între cari amintim în primul loc „Ortodoxa, biserica” (de Dr. I. Pușcariu, C. Auner și alții). În materie de istorie și geografie, remarcăm un număr mai mare de articole de Dr. D. D. Onciul (Panonia, Pecenegii, etc.) și S. Floru (Evreii), col. Iannescu, etc. Din ramul literaturii amintim mai multe articole de Dr. Mih. Străjan, Tiktin (limba și literatura Evreilor), ear' științele naturale sînt reprezentate prin o lungă serie de articole din botanică (de Panu, Radian, Procopian), zoologie (de Moisil, Pop. Voitești, etc.), mineralogie (de L. Mrezeș, Murgoci) și geologie (de Popovici-Hatzeg). În ramul științelor iuridice găsim numeroase articole de Dr. Scriban și Voinescu, ear' în al celor economice de D. Idieru și alții. Cu deosebire liberalitate a dat redacțiunea și de astădată un loc mai mare articolelor de igienă, atât de importante pentru poporul nostru și lucrute cu mare îngrîjire de Dr. I. Felix (Pănea, Parasit, Pasteur, Păstrama, Pelagra, Pește sărat, etc.), și tot astfel și art. din medicina veterinară, scrie de D. Fortună (Pesta bovină și porcină).

Editarea accelerată a fasciculelor arată că astăzi redacțiunea, cât și zeloșii și desinteresății ei colaboratori, își dau toate silințele ca să aducă această mare lucrare la un bun și apropiat sfîrșit. Rămâne numai ca și publicul cetitor să le dea întreg concursul sau pentru terminarea acestei folositoare publicațiuni.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumerare pentru un tom broșurat cor. 20. — legat cor. 23.20 (în România: lei 25 — resp. 28.50).

Legiuirea țării noastre. Cunoștințele de drept constituțional. De Dr. *Victor Onisor*. Atragem atențiunea asupra acestei cărți, a cărei lipsă s'a simțit la noi.

Prețul 1 cor., se capătă la autorul în Bistrița (Benzterceze).

„Vechile episcopii românești a Vadului, Geoagului, Sibavului și Belgradului”, de Dr. Aug. Bunea. Blaj. 1902. Prețul 2 cor. 50 bani.

E cel mai nou op de literatură istorică-bisericească, eșit din penaa dlui Dr. Bunea. Că și acesta e un eveniment în literatura noastră de dincoace, o dovedesc aprecierile elogioase, ce i-au făcut scriitorii cei mai de seamă de dincolo. Un distinct istoriograf din București a numit scrierile dlui canonic „mărgăritare scumpe”, alt neobosit scrutaător pe terenul istoriei naționale a scris autorului: „Ai făcut cea mai bună carte de istorie, ce a eșit de multă vreme în Ardeal”, ear' factorul principal al noiei direcții literare a scris autorului, că „din concluziunile ei a recunoscut cu adîncă bucurie aol spirit de necondiționată iubire a adevărului, care începe în sfîrșit a da valoare istoriografiei române”.

Într-o recenziune, ce face în „Convorbiri literare”, profesorul N. Iorga cărții, promite a reveni pe larg asupra prinsoșului de teorii și fapte, pe care l'aduce părintele Bunea istoriei poporului nostru. Pentru cetitorii „Convorbirilor” ajunge această semnalare, cu laude din toată inima a unei cărți, care face cea mai mare onoare autorului ei și e merită să fie cât mai răspîndită: dincolo unde a fost scrisă și dincoace, unde mai avem și alt rol decât acela de a ne face afacerile, cu vorbe de naționalism pe buze.

De ce spirit a fost călăuzit autorul la alcătuirea acestui op, arată fraza, cu care-și încheie capitolul ultim: „la acțiunile cele mai mari politice și culturale ale poporului român totdeauna s'au aflat alături uniți cu neunții și numai stupizii și cei răi au căutat a debina poporul pe tema confesională. Dar' astfel de oameni, dacă le-ar lipi această temă, și-ar căuta alta, poate și mai periculoasă”.

Romanțe și cîntece de Heine. Traducere în versuri de St. O. Iosif. București, edit. libr. H. Steinberg. Preț 2 lei.

Probleme actuale în viața noastră națională. Cu un adaos „Tinerimea”. Articoli politici de *Săgeată* Reproducerea din „Tribuna”. Aceasta este titlul unei foarte interesante broșuri, apărute de curînd în editura „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu. 218 pag. 3/4. Prețul 1 coroană. Interesul, cu care publicul român a primit la timpul său articoli „Probleme actuale”, ne-a îndemnat să-i reproducem în broșură, ca să fie adunați într'un mîunchiu, spre o mai ușoară repriză. Acești articoli se estind asupra o mulțime de chestiuni de mare importanță pentru cauza noastră națională. Sînt atîrse în acești articoli o serie de planuri, a căror executare, respective punere în praxă, barem pe jumătate, ar aduce neprețuite rezultate pentru ajungerea cu un puternic pas înainte spre rezolvarea chestiunii noastre naționale. În împrejurările grele, în cari trăim noi astăzi, datori sîntem cu toții să lucrăm pe toate căile posibile la asigurarea existenței noastre naționale, la crearea a nouă forțe, nouă instituțiuni de întărire. Pentru cei dornici de muncă, cu iubire de neam, neațîngi de boala indiferenței atît de păgubitor, broșura „Probleme actuale” formează o neprețuită călăuză, o direcție în acțiunea de ori-ce natură pe câmpul larg al intereselor naționale, politice, economice ori culturale deopotrivă.

Tablouri românești.

La administrația „Tribunei” se află de vînzare următoarele tablouri, cari fac podoaba ori-cărei case românești:

Portretul Metropolitului Andrei baron de Șaguna . . cor. —40
Portretul Metropolitului Sterea Șulufiu —40
Portretul profesorului Gregoriu Silagi —30
Prefectul Avram Iancu în fruntea oștirii —40
Portretul Il. Sale dlui Dr. D. Radu, episcopul Lugojului . . —30
Catedrala din Blaj —60

„Diplome maramureșene din sec. XIV și XV”, adunate și comentate de Dr. Ioan Mihályi de Apșa, advocat și prototico comitatens în Sighetul-Marmăției (M.-Sziget). Tomul I, preț 10 cor.; format mare octav. În acest volum se cuprind un mare număr de diplome din secolii indicați, dintre cari 370 acum vîd lumina zilei pentru întâia dată. Recomandăm cu cea mai mare căldură acest prețios op în atențiunea nu numai a specialiștilor, dar' a tuturor Românilor, cari se interesează să cunoască trecutul și relațiunile etno-și geografice ale romanticei Marmății. Aparatul științific, cu care ne prezintă dl. Mihályi rezultatul muncii obositoare de scrutare a arhivelor, mănăstirilor, colecțiilor private etc. dovedește, că autorul dispune de largi cunoștințe istorice, și poate ajunge în rîndul primilor noștri istoriografi. Dr. Mihályi va face un mare serviciu atît istoriei, cât și națiunii române, dacă continuînd cu edarea și prelucrarea restului de documente, ce le are în posesiune, va da la o parte vîlul, ce acopere trecutul viteazului popor român din frumosul Maramureș. O astfel de întreprindere științifică merită sprigînul întregului neam românesc. — Opul se află de vînzare la autorul, dl. Dr. Ioan Mihályi, în M.-Sziget.

Stilistica practică sau regulile și exemple pentru tot felul de epistole, petițiuni, acte și documente de I. F. Negrușiu. Ed. III. Sibiu. Tip. W. Krafft. Preț 80 bani.

Ceea-ce ridică îndeosebi valoarea manualului sînt împărțirea metodică, priceperea de dăcel încărîmînt în munca pe terenul acesta dovedită cu acest privilegiu și exemple luate tot din scriitorii noștri de seamă. Cartea are aprobarea ministerială și e introdusă la toate gimnaziile noastre, o nouă dovadă, că apasiția ei a satisfăcut dela început o necesitate adîncă simțită.

„Răspuns la observările critice, ale dlui Dr. P. Ionescu la opul „Metropolia Romanilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania”, de Dr. Il. Puscariu, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc. Sibiu. Tipogr. arhiepiscopescă, 1901.

Sosiți în Sibiu.

La 30 Maiu n. 1902

Hotel „*Imperatul Romanilor*”: Rieger, col. Dr. Tschudi, medic, Ozell, fabric. Brașov; Kazinczi, insp. cat.; Petri, insp. de fabrică; Balassa, com. Cincio-biserici; Eisler, com. Proznitz.

Hotel „*Melter*”: Nagy, propr. Iluiedin; Ilousar, mont. Viena; Atanasiu, com. Pitești.

Hotel „*Mihailu*”: Fischer, Maria-Radna, Georgescu, Pitești; Ionescu, pant. Craiova; Grăciun, econ. Rușciori; Ianni, chel. Timișoara; Șofană, Poiana.

Hotel „*Central*”: Gross, com. Apoldul-mare; Weiss, Bistrița.

Hotel „*Habermann*”: Boneff și soția, voiajor Sofia.

Pentru redacție și editură responsabil: George Mohan.

Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marshall.

Cine voește să-și cumpere
o cafea gustoasă, bună și totodată ieftină,
să se adrese cu toată încrederea către
„CONCORDIA“
societate comercială pe acții în Sibiu
strada Măcelarilor nr. 20,
care în urma referințelor ce le are este în poziția plăcută a oferi următoarele soiuri de cafea cu prețurile cele mai moderate, și anume:

Cafea neprăjită:

Nr.	SOIUL	La cumpărare de 5 kg de 1 kg. per 1 kg.		Nr.	SOIUL	La cumpărare de 5 kg de 1 kg. per 1 kg.	
		Cor.	Cor.			Cor.	Cor.
500	Santos, verde	2.40	2.50	510	Santos, premis	2.40	2.50
501	Salvador	2.60	2.70	512	Portorico, boabe mari	3.70	3.80
502	Java, foarte fină	2.90	3.—				
503	Santos	2.70	2.80	513	Domingo	2.70	2.80
504	Guatemala, foarte în- tăritoare	3.30	3.40	514	Portorico, janco	3.30	3.40
505	Ceylon W. J. B.	3.80	3.90	515	Portorico, escelsior	3.70	3.80
506	Perl Santos, verde	2.90	3.—				
507	Southern	2.90	3.—	518	Padang	4.30	4.40
508	Ceylon, holandez	3.90	4.—	519	Jamaica	2.90	3.—
509	Goldjava, veritabil	3.90	4.—	520	Ceylon, foarte fină	4.30	4.40

Cafea prăjită:

Santos	2.90	3.—	Cafea amestec., fină	3.90	4.—
Domingo	3.30	3.40	Menado, foarte fină	4.30	4.40

E de dorit ca la comanda să se indice numărul.

Vă atragem totodată atențiunea și asupra

magazinului nostru foarte bine asortat cu mărfuri coloniale și de delicatese.

Asigurându-Vă de un **serviciu cinstit** și **coulant** semnăm

Cu deosebită stimă

197 2—10

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții în Sibiu, strada Măcelarilor nr. 20.

„IULIA“
instituit de credit și economii, societate pe acțiuni
în Alba-Iulia (Gyulafehérvárt).

Pentru ocuparea postului de subcomptabil se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar anual de 1200 coroane.
2. Tantiema statutară.

Dela concurenți se recere absolvarea școlii comerciale și praxa de comptabilitate de cel puțin 1 an.

Subcomptabilul va fi denumit provisor pe un an, ear' după aceea, dacă va cores-punde, va fi denumit definitiv.

Alba-Iulia, în 29 Maiu 1902.

Direcțiunea

institului de credit și economii
„IULIA“,
societate pe acțiuni.

204 1—2

„Sătmăreana“,

instituit de credit și economii, soc. pe acții în Seini.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de practicant la „Sătmăreana“, instituit de credit și economii, societate pe acții în Seini (Szinerváralja) se scrie concurs cu termenul de 2 Iulie a. c.

Salarul anual este statorit în 720 coroane. După un an de serviciu de probă făcut cu succes, practicantul va fi promovat de sub-comptabil și se va definitiva în postul său.

Reflecții au să documenteze absolvarea unei școlii comerciale precum și aceea că posed deplin limba română și maghiară.

202 1—8

Direcțiunea.

Se caută

comptoirist

pentru o prăvălie (băcănie, ferărie). Oferte instruite cu testimoniile și fotografia sunt a se adresa administrațiunei ziarului „Tribuna“ în Sibiu sub „Comptoirist“. 203 1—8

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șolăuțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 40 bani.

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni, Sibiu.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia“
soc. pe acțiuni în Sibiu

Anuarul I.

al
„Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

cuprinsând

unele date dela întemeierea ei până la
31 Decembrie 1899

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Prețul 1 coroață, cu poște poștal 1 coroață 20 bani.

Cu stimă îmi permit a atrage atențiunea prea onoratului public român din loc și jur asupra

**Restaurantului Habermann
(BIERHALLE)**

care se află sub conducerea mea, unde onoratul public poate ave:

cea mai bună bere de Habermann și Pilsen,

mâncări ieftine și totuși bune și delicate pregătite, cum și **vinuri vechi.**

Serviciul prompt și ieftin va mulțumi deplin pe on. public.

Recomandându-mă binevoitorului sprijin al on. public, sunt

Cu distinsă stimă

Waldemar Wiener,
restaurateur.

199 2—4

În atențiunea proprietarilor de pământ!

„Eliberarea pământului de greunament,

Întreprindere de Credit Hipotecar“

este titlul unui institut ce s'a înființat cu scopul de a da ocaziune proprietarilor de pământuri să poată ajunge la împrumuturi ieftine și pe lângă condițiunile cele mai favorabile. Acest institut dă împrumuturi pe pământuri ori și unde. Interesele cu amortisarea capitalului cu tot fac mai puțin ca la băncile mici numai interesele simple.

Favorul cel mai deosebit și de neprețuit este, că cu încetarea din viață a debitorului, suma împrumutată se șterge de pe pământul hipotecat, ear' ratele plătite în amortisarea capitalului se restituiesc numai decât în bani gata.

Cu modalitatea împrumuturilor acestora proprietarul unui pământ ajunge la bani ieftini, nu poartă grija plății împrumutului și este sigur că ori și când ar înceta din viață, pământul rămâne liber de greunament și erezii mai capătă și bani gata.

Recomandăm tuturor acelor prnrietari de pământuri cari au lipsă de bani să se folosească de favorul acesta.

Pe pământuri cari sunt hipotecate la alte institute încă se dau împrumuturi plătindu se din suma împrumutată datorita veche la respectul institut.

La cereri de împrumuturi se recere copia cărților funduare și foaia catastrală.

Prospecte detaliate cu informațiunile necesare se trimit la cerere.

Atât cererile de împrumuturi precum și ori ce întrebări la cari să răspunde imediat sunt a se adresa la

Representanța

„Întreprinderi de Credit Hipotecar,

Eliberarea pământului de greunament“

în Sibiu (N.-Szeben) strada Bruckenthal 36.

188 8—10

„Foaia Poporului“,

este cea mai bună și mai ieftină gazetă populară.

„Foaia Poporului“

ese în fiecare Duminică, în format cuart mare, cu cuprins bogat politic-național, economic, literar, informativ etc. și cu ilustrațiuni.

Pentru-ca fiecare știutor de carte să poată abona această foale

„Foaia Poporului“

va costa numai 4 cor pe anul întreg sau 2 cor. pe jumătate de an

Abonamentele se fac de-adreptul sau prin mandate postale la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Din editura „Tipografiei“, soc. pe acții în Sibiu.

Arghir și Elena, o istorie frumoasă în versuri	cor. —30
Art. de lege XXI. și XXIII. ex. 1886. Despre instrucțiuni și despre procedura disciplinară	—50
Art. de lege XXII. ex. 1886. Despre comune	—80
Aluășiu Gavrilă, Societăți de cumpărare, îndreptar pentru înființarea lor după modelul »Societății de cumpărare«	1.—
Brote Eugen, Ținerea vitelor	—24
Trifoilul	—30
Costan T., Aur, novelă	—40
Duică G. P., Savitri, povestire indică din Mahabarata	—32
Ebers Georg, Homo sum, roman tradus de Mugur	1.00
Îndreptar practic în economia rurală de mai mulți preoți	1.60
Leonat și Dorofata, vorbire de glume în versuri	—20
Nordau Max, Naționalitatea, studiu	—40
Reprivire din Paradoxe sociologice	—40
Ordonanțele ministeriale pentru introducerea legii comunale (Art. XXII. din 1886)	—10
Russu-Șirianu I., Moara din vale, 8 novele	1.40
Simion T., Păcate Domnești, novelă orig.	—60
Simu R., Monografia comunei Orlat	—50

Celor ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librărilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Se află de vânzare în librăria W. Krafft în Sibiu.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătiro în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumind Atycoelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplaci-mare Nr. 8.

81 7—26